

Styrets årsberetning 2019

Haraldsplass Diakonale Sykehus AS

Haraldsplass Diakonale Sykehus AS er et **ideelt sykehus** eid av Haraldsplass Diakonale Stiftelse. Sykehuset er **lokalsykehus** i indremedisin for drøyt 145 000 innbyggere i Bergen og Nordhordland og en viktig del av det offentlige helsetilbudet gjennom driftsavtale med Helse Vest RHF. Sykehuset tar også imot henvisninger til planlagt behandling innenfor utvalgte medisinske, kirurgiske og ortopediske områder. Innen kirurgi har sykehuset utmerket seg spesielt på avanserte kne-, skulder- og protesekirurgi, urologi, tykktarmskreft og brokkoperasjoner. Sykehuset har også et konkurransedyktig døgntilbud innen laboratorie- og røntgentjenester.

Sykehusets visjon om å bidra til livsmestring, helse og lindring for pasienter og pårørende ligger til grunn for et ufravikelig fokus på **helhetlig pasientbehandling** i sykehusets strategi og daglig drift. Som diakonal virksomhet arbeider sykehuset kontinuerlig med verdispørsmål, etisk refleksjon og holdninger i ønsket om at våre pasienter, pårørende og medarbeidere skal oppleve kompetanse med hjertevarme. I tillegg bidrar sykehusets mange frivillige til at våre pasienter får en god opplevelse under oppholdet.

Sykehuset har fokus på **forskning og utvikling**, med forskningsmiljøer hovedsakelig innen geriatri og demens, gastromedisin, lindrende behandling, ortopedi og gastrokirurgi. I 2019 disputerte tre kandidater fra sykehuset for doktorgraden, samtlige var innenfor fagfeltet geriatri og demens. I tillegg har forskere på sykehuset produsert 52 artikler i internasjonale fagtidsskrifter. Forskerne ved sykehuset er også aktive formidlere på fagkonferanser både nasjonalt og internasjonalt. I 2019 har sykehuset gått inn som partnere sammen med Helse Bergen og UiB i Neuro-Sysmed, landets første forskningssenter for kliniske behandlingsstudier innen nevrodegenerative sykdommer. Sykehuset vil være en av hovedaktørene innen demenssykdommer. I tillegg til forskningsaktiviteten, er sykehuset en viktig utdanningsinstitusjon for blant annet medisinstudenter, sykepleiere, andre profesjoner og fagarbeidere.

Sykehuset er opptatt av god **samhandling med primærhelsetjenesten** og er aktivt involvert i en godt etablert samhandlingsstruktur mellom spesialisthelsetjenesten og 24 kommuner i Hordaland. Oversikt over samhandlingsstruktur, samarbeidende kommuner, ulike samarbeidstiltak og gjeldende avtaleverk i lokalsykehusområdet er tilgjengelig på www.saman.no. Sykehuset er også representert i driftsgruppene i tilknytning til øyeblikkelig hjelp-sengene i Nordhordland, Bergen kommune og Samnanger. I løpet av året arrangerte sykehuset to godt mottatte samhandlingsseminar for fastlegene, i samarbeid med praksis konsulentene. (PKO).

Sykehuset leverer helsetjenester av god kvalitet og med høy **pasientsikkerhet**. Det er et kontinuerlig fokus på å redusere antall uønskede hendelser, med gode rutiner for gjennomgang av rapporter, risikovurderinger og Lesson Learned (LL) metodikk for å sikre systematisk læringseffekt på tvers av avdelinger og klinikker. Gjennom pasientsikkerhetsvisitter på avdelinger settes fokus på ytterligere forbedringsområder og tiltak.

Brukermedvirkning er en viktig del av pasientsikkerhetsprogrammet. Brukerutvalget ved sykehuset er representert i klinisk etikk komité, kvalitetsutvalget og i ulike prosjekt og grupper som arbeider for å forbedre tjenestene på sykehuset. Styret blir løpende informert om pasientsikkerhetsarbeidet og er trygg på at sykehusets fokus på kvalitet og forbedringsarbeid er med på å styrke pasientsikkerheten.

I 2019 fikk sykehuset tildelt Forbedringsprisen av Helsedirektoratet. Forbedringsprisen deles årlig ut av Helsedirektoratet til enkeltpersoner eller team i helsevesenet som har utmerket seg innen kvalitetsforbedring, pasientsikkerhet og/eller arbeidsmiljø. Juryen fremhevet at Haraldsplass Diakonale Sykehus har klart å gjøre

gjennomgripende endringer i hele organisasjonens arbeidskultur, og har utviklet en forbedrings- og pasientsikkerhetskultur. Styret ser dette som en stor annerkjennelse av arbeidet som gjøres av alle ansatte ved sykehuset og en motivasjon for videre og systematisk arbeid med tematikken.

Arbeidsmiljøet vurderes som godt og bekreftes i årlige medarbeiderundersøkelser. Sykehuset hadde i 2019 totalt 977 ansatte som utførte 753 årsverk. Sykefraværet i 2019 var på 7,2 prosent (3,7 prosent korttidsfravær og 3,5 prosent langtidsfravær). Sykehuset legger til rette for at flest mulig skal kunne stå i arbeid når helsen blir en utfordring, og har gjennom handlingsplaner ulike tiltak for å bistå NAV med å tilrettelegge for mennesker som av ulike årsaker har falt ut av arbeidslivet. Det holdes jevnlig møter i sykehusets arbeids- og miljøutvalg (AMU) og HMS utvalg. Utover dette har sykehusets ledelse faste samarbeidsmøter med alle hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. Sykehuset arbeider kontinuerlig med å styrke meldekulturen for at avvik rapporteres og tas tak i. I 2019 ble det registrert 221 ansatt/HMS saker i synergi mot 167 saker i 2018, som er en ønsket oppgang. Områdene som blir oftest meldt er innen områdene stikkskader, vold og trusler og saker rundt det organisatoriske arbeidsmiljøet

Sykehuset har fokus på å være **en arbeidsplass for alle** uavhengig av alder, kjønn, religion, livssyn og seksuell orientering og tilstreber å kunne legge til rette innenfor de rammene som er mulig for de av våre ansatte som av helsemessige årsaker trenger dette. Gjennom årlige HMS-aktiviteter arbeider sykehuset for å forebygge og hindre at ansatte blir skadet og opplever uønskede hendelser. Organisasjonen har en tydelig forankret struktur for medvirkning av både tillitsvalgte og verneombud. Sykehuset har etablerte tariffavtaler med alle forbund og dette er viktig for å sikre at våre ansatte behandles rettferdig innenfor viktige områder som arbeidstid og lønn. Den årlige medarbeiderundersøkelsen danner også grunnlag for forbedring på den enkelte avdeling og blir fulgt opp av sykehusets ledelse. Sykehuset har også tradisjon for å legge til rette for gravide blant annet gjennom tilbud om jordmor samtaler og mulighet for å tilrettelegge for en mindre belastende vaktordning. I sykehusstyret er fire av ni medlemmer kvinner. Kvinneandelen blant våre ansatte utgjør 75 prosent og andelen kvinnelige ledere utgjør 62 prosent. Sykehusets ledergruppe består av i alt 10 medlemmer hvorav 4 er kvinner.

Sykehuset er medlem av Hovedorganisasjonen Virke og har egen landsoverenskomst for spesialisthelsetjenesten som ivaretar alle forbund som er en del av LO, YS, Unio og akademikerne. Denne avtalen regulerer mange forhold som blant annet lønn. De fleste ansatte er organisert gjennom et forbund under disse grupperingene. Det finner sted årlige sentrale forhandlingene, og gjennom disse blir de aller fleste ansatte ivaretatt ut i fra sin stilling og utdanning uavhengig av kjønn. I sentrale forhandlinger kan det også legges føringer for om det skal forhandles lokalt om fordeling av økonomi. Disse forhandlingene skjer med de respektive forbund og en slik pott har arbeidsgiver og arbeidstaker organisasjonene 50/50 eierskap til. For ansatte som ikke er organisert, blir denne gruppen ivaretatt gjennom at arbeidsgiver sikrer at ansatte får en lønnsutvikling som er i tråd med hva som er forhandlet frem sentralt. Sykehuset har gjennom lokalt partsamarbeid utarbeidet en felles lønnspolitikk for ansatte ved sykehuset som gir føringer for hvordan lønnsutviklingen skjer, og denne har til formål at alle ansatte blir ivaretatt på en rettferdig måte. Eventuelle skjevheter eller utilsiktede forskjeller som oppstår på grupper eller enkelt ansatte blir rettet opp gjennom dialog og lokale drøftinger med det respektive forbund. Det er administrerende direktør som har det overordnede ansvaret for sykehusets lønnspolitikk, men den praktiske gjennomføringen og fullmakter er gitt HR Direktør.

Sykehuset er **miljøsertifisert** etter ISO 14001 standarden og har som mål å øke miljøbevisstheten i det daglige arbeidet ytterligere gjennom gode rutiner og arbeidsmetoder. Sykehuset har miljøbevisste ansatte som bidrar aktivt til vår miljøprestasjon gjennom konkrete tiltak. Styret opplever at sykehuset har god oversikt over hvordan sykehusdriften påvirker naturen, og at vedtatt miljøpolitikk og miljømål blir fulgt opp.

Sykehuset leverer tjenester etter avtale med Helse Vest RHF, som konkretiseres gjennom årlige bestillinger. Helse Vest RHF har vært sykehusets primære oppdragsgiver også i 2019. Per 31.12.2019 overstiger ikke-balanseførte pensjonsforpliktelser selskapets egenkapital. Vurderingen om grunnlaget for fortsatt drift er

basert på at det er et offentlig ansvar å dekke de historiske pensjonskostnadene hos ideelle aktører som driver helse- og sosiale tjenester etter avtale med staten.

Årsregnskapet er utarbeidet under **forutsetning om fortsatt drift** i samsvar med regnskapslovens § 3-3, og styret bekrefter at denne forutsetningen er til stede. Styret mener sykehuset har en utfordrende drift grunnet underfinansiering som følge av historisk manglende likebehandling med offentlige helseforetak.

Samlet sett viser **årsregnskapet** for 2019 et underskudd på kr. 13,2 millioner, mot kr. 1,8 millioner i overskudd for 2018. Den regnskapsmessige resultatforverringen i 2019 er i hovedsak relatert til høyere pensjonskostnad. Resultatbidraget fra den underliggende sykehusdriften har også vært noe svakere i 2019, med et underskudd på kr. 2,2 millioner mot et overskudd i 2018 på kr. 1,2 millioner.

I 2019 har sykehuset balanseført nye investeringer for kr. 14,3 millioner mot kr. 49,7 millioner for 2018. Balanseført verdi av varige driftsmidler pr. 31.12.2019 er kr. 136,8 millioner mot kr. 144,1 millioner i 2018.

Kontantbeholdning ved utgangen av regnskapsåret var kr. 173,0 millioner, mot kr. 167,5 millioner i 2018. I tillegg er kr. 16,1 millioner av selskapets likviditetsbeholdning plassert i rentefond. Økningen i den samlede likviditet skyldes i hovedsak avregning av bestillingen for 2018 fra Helse Vest RHF. Langsiktig gjeld pr. 31.12.2019 var kr. 44,3 millioner mot kr. 47,2 millioner i 2018. Kortsiktig gjeld pr. 31.12.2019 var kr. 154,5 millioner mot kr. 156,6 millioner i 2018.

Styret har fokus på likviditetsutviklingen inn i år 2019 og vil fortsette arbeidet med å styrke likviditetssituasjonen til sykehuset.

Selskapet har en ikke balanseført pensjonsforpliktelse på kr. 85,6 millioner inklusiv arbeidsgiveravgift per 31.12.2019. Denne underdekningen finansieres løpende gjennom avtalen med Helse Vest RHF. Ved utgangen av 2019 var egenkapitalen i foretaket kr. 126,8 millioner (EK-andel 27,2 prosent) mot kr. 140 millioner (EK-andel 29,2 prosent) i 2018. Av egenkapitalen per 31.12.2019 utgjorde forskuttet kompensasjon for pensjonskostnader kr. 16,3 millioner, mot kr. 33,8 millioner per 31.12.2018. Det er således styrets vurdering at egenkapitalandelen fremdeles er lav, og det må arbeides for å øke denne gjennom kostnadseffektiv drift ved sykehuset.

Det har i 2019 oppstått uenighet med Helse Vest RHF om forståelsen av avregningsbeløp for overkompensasjon av pensjonskostnad. Ved å legge Helse Vest RHF sin forståelse til grunn øker kravet til resterende egenkapital med MNOK 28,4.

Styret mener at årsregnskapet for 2019 gir en rettvise oversikt over sykehusets stilling, utvikling og resultat.

Det pågående arbeidet knyttet til Covid-19 forventes å kunne påføre sykehusdriften potensielt betydelig negativ resultateffekt i 2020. Selv om det per nå ikke er gitt konkrete signaler om ekstra offentlige tilskudd legger styret til grunn at spesialisthelsetjenesten vil kompenseres for inntektstap og / eller merkostnader som følge av dette.

Selskapet har som målsetning å minimere **finansiell risiko**. Ved årsslutt er ingen eiendeler eller gjeld i utenlandsk valuta og er derfor ikke eksponert for valutarisiko. Selskapets likviditet er god som følge av forskuttet pensjonspremie, og er i hovedsak plassert i bankinnskudd. Deler av selskapets overskuddslikviditet plassert i rentefond. Gjennom dette er selskapet noe eksponert for rente- og kredittrisiko. Rentebetingelser på langsiktig gjeld på kr. 44,3 millioner er knyttet opp mot 3 måneders NIBOR.

Høsten 2018 flyttet sykehuset inn i et helt nytt sengebygg og vi er nå i en fase der vi rehabiliterer og planlegger for nye poliklinikker. Sykehuset satser på moderne teknologi og fremstår som et av de mest moderne sykehusene i landet. **Fokus fremover** blir videre utvikling og forbedring av organisasjonen for å kunne møte en forventet betydelig økt aktivitet i årene som kommer. Prioriteringene i 2020 skal gjenspeile det ansvaret sykehuset har for å sikre kvalitativt gode spesialisthelsetjenester, bærekraftig utvikling og godt omdømme. Sykehusets leveranser av helsetjenester skal være av den beste kvalitet, slik at pasienter og pårørende kan si at de har møtt kompetanse med hjertevarme på Haraldsplass Diakonale Sykehus AS.

Styret takker alle medarbeiderne ved sykehuset for den gode innsatsen i 2019.

Bergen 20. mars, 2020

Jørn-Henning Theis
Styrets formann

Laila Dåvøy
Styrets nestleder

Jon Arne Fauskanger
Styremedlem

Ole Johan Sandvand
Styremedlem

Victor D. Norman
Styremedlem

Jorunn Stellberg
Styremedlem

Eva Karin Skorpen
Styremedlem

Susann Muri
Styremedlem

Frank Tollånes
Styremedlem

Kjerstin Fyllingen
Adm. direktør